

από τον
 ΑΘΩ
 ΔΗΜΟΥΛΑ

ΠΡΟΤΑΣΗ

«γράφουμε επειδή δεν ξέραμε τίποτα»

Για τον Μοχάμεντ Μπουγκάρ Σαρ, που θέλησε να ζωντανέψει τον Μπολάνιο

BIBΛIO

ΧΡΕΙΑΣΤΗΚΕ ΝΑ ΠΕΡΑΣΟΥΝ 118 ΧΡΟΝΙΑ ή αλλιώς 118 βραβεύσεις γαλλόφωνων συγγραφέων με το περίφημο Γκονκούρ, μέχρι να κερδίσει αυτή τη διάκριση ένας λογοτέχνης που προερχόταν από την Υποσαχάρια Αφρική: Ο Μοχάμεντ Μπουγκάρ Σαρ, γεννημένος στη Σενεγάλη πριν από 33 χρόνια, κέρδισε πέρυσι το βραβείο για το μυθιστόρημά του *Η πιο μυστική μνήμη των ανθρώπων*, που κυκλοφόρησε πρόσφατα και στα ελληνικά από τις εκδόσεις Πατάκη. Υπάρχουν δύο τρόποι να διαβάσει κανείς το βιβλίο του. Ο ένας είναι ο παραδοσιακός. Ανυποψίαστα, ακολουθώντας τον πολύπλοκο μύθο που δημιουργεί ο συγγραφέας, την ιστορία, δηλαδή, ενός νεαρού συγγραφέα από τη Σενεγάλη (αφηγητής και εν μέρει alter ego του Σαρ) που αναζητά τα ίχνη ενός άλλου συγγραφέα που είναι χαμένα για δεκαετίες και το μοναδικό του βιβλίο, ένα υποτιθέεται μαγικό αφήγημα, είναι χαμένο επίσης. Ο δεύτερος τρόπος να διαβαστεί το βιβλίο προϋποθέτει να αντιμετωπιστεί ως μια σπουδή-φόρος τιμής στον Ρομπέρτο Μπολάνιο, τον οποίο ας θυμηθούμε μέρες που είναι, είκοσι χρόνια, δηλαδή, μετά τον πρόωρο θάνατό του. Ο Σαρ έχει πει ότι η ανάγνωση του Μπολάνιο του άλλαξε τη ζωή και προφανώς αυτό φαίνεται: το μυθιστόρημά του αποτελεί μια γαλλο-αφρικανική εκδοχή των *Αγριων ντετέκτιβ*, ένα απόσπασμα των οποίων αποτελεί και το μότο του βιβλίου. Δεν πρόκειται απλώς για μια αντίστοιχη ιστορία, αλλά και για μια απόπειρα απότυπωσης της συγγραφικής ψυχής του Μπολάνιο. Καλώς, θα πω. Ο Σαρ ακολουθεί το ίδιο μονοπάτι των εμμονών του Χιλανού και καταλήγει να περιηγείται στον λαβύρινθο του κόσμου της γραφής (και της ανάγνωσης), του βασικού κόσμου, δηλαδή, όπου κινείται ένας συγγραφέας. Υπάρχουν, ασφαλώς, δεύτερα και τρίτα επίπεδα, τα οποία αφορούν την αποικιοκρατία, την κοινωνία του σήμερα, την πολυπλοκότητα των συναισθημάτων κ.ά. Αλλά ο πυρήνας είναι αυτός: λογοτεχνία για τη λογοτεχνία. Ένα υποείδος με φανατικό κοινό που βρίσκει στον Σαρ έναν θαυμάσιο εκπρόσωπο. Ένα μικρό απόσπασμα: «Γράφουμε επειδή δεν ξέραμε τίποτα, γράφουμε για να πούμε ότι δεν ξέραμε πια τι έπρεπε να κάνουμε στον κόσμο παρεκτός να γράφουμε, χωρίς ελπίδα, αλλά χωρίς εύκολη παραίτηση, με πείσμα και κόπωση και χαρά, με μόνο στόχο να τελειώσουμε όσο το δυνατόν καλύτερα, δηλαδή με τα μάτια ανοιχτά». ■

Το μυθιστόρημα *Η πιο μυστική μνήμη των ανθρώπων* του Μοχάμεντ Μπουγκάρ Σαρ κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Πατάκη, σε μετάφραση Μήνας Πατεράκη-Γαρέφη.

© ANDREA MANTOVANI / THE NEW YORK TIMES